

Művészeti kalauz: TOSCANA

Vince Kiadó, 2005

Varázslatos Toszkána, a titokzatos etruszkok, Róma tanítómestereinek hajdani földje, 23 ezer négyzetkilométeres ékszerdoboz. Olasz mondás, hogy a legszebb beszéd a toszkán nyelv római ajkon. Szerb Antal szavával (Utazás és holdvilág) már a szó, Toszkána is csodát és eksztázist jelent, „Mert ennek a földnek nincs egy darabja sem, amit történelmi hadseregek, császárok és francia királyok nagyszerű kosztümös csapatai ne tapostak volna, itt minden ösvény valami nagyon fontos helyre vezet, és Firenze egy utcájára több történelem esik, mint odahaza hét vármegyére”.

Amint itt a bevezető is kiemeli, Toszkána alapvetően emberformálta vidék, a tágan értelmezett kultúra földje, hiszen a kultúra szó latin gyökere is azt jelenti: művelni, gondozni, és szintúgy ápolni, őrizni, megbecsülni. A természet alkotta látványból itt a figyelmes szemlélő előtt kibontakozik egy másik, emberkéz teremtette táj finom szöttese. A hegyi tájak megőrizték természetes szépségüket, de Toszkána többi része olyanná változott, amilyenné lakói akarták – és széppé, nemessé, gazdaggá tették. Mondják, olvassunk a tájból, és megtudjuk az itteni emberek történetét. A szerzők szavával,

a természetesség, mérték és harmónia nem csak e táj meghatározó sajátosságai, ezek jellemzik büszke, ám rendkívül szívélyes lakóit is. A régió kulturális sokszínűsége, természeti gazdagsága, műkincseinek bősége – hiszen itt ringott a reneszánsz bölcsője is! – az emberek magatartásában is testet öltött, amely leginkább három jegyben foglalható össze: eredetiség, szívélyesség, báj.

Toszkána varázsa csillog e mívesen szép, kitűnő minőségű reprodukciókkal és fényképekkel gazdagon illusztrált könyv lapjain, ahogy egy alapos kultúrtörténeti bevezetőt követően városról városra kalauzol bennünket. A fő álmások Massa, Lucca, Pistoia, Prato, a csodások között is legcsodálatosabb Firenze – amelynek püspöke volt a későbbi VII. Gergely pápa, a Canossa-járó IV. Henrik császár győzedelmes ellenfele, és ahol oly tragikus véget ért Savonarola reformkísérlete –, Arezzo – szülővárosa Petrarcanak, Vasarinak, a reneszánsz első művészettörténészének –, a bűvös Siena – Szent Katalin városa, akiről misztikusként és politikusként szól e könyv –, Grosseto, Pisa, Volterra.

A legtöbbünknek ez a nagy felfedezések, rácsodálkozások köny-

ve. Óh igen, tudni véljük vagy legalább is sejtjük, hogy a titokzatos etruszoktól reánk maradt örökséggel kezdődően milyen varázslatosan gazdagok e városok a művészetek és általában a kultúra remekműveiben. Persze, hogy nagyon kedves ismerősökként látjuk viszont az itt sorakozó remekek kisebb-nagyobb részét, és többet-kevesebbet a történeti háttérükről, az őket létrehozó kultúráról is tudunk. A képek, leírások, ismertetések így is sok új szépséggel, új felfedezések és alaposabb ismerkedések örömeivel szolgálhatnak.

Kalauzunk gondos, alapos és – ami különösen fontos – barátságos. Az ismeretek kincsesládája. Városonként részletesen ismerteti a fontos látnivalókat, megtaláljuk minden bemutatott műalkotás képét és elemző leírását, és gyakran apró esszéekkel is segít megismereni és érteni. A függelékben találunk egyebek közt kislexikont, áttekintést az építészeti formák elemeiről, és a legkiemelkedőbbek rövid életrajzeit.

Bízunk benne, hogy e sorozat a Vince szándéka szerint, és a mi örömünkre hamarosan folytatódik.

Osman Péter